

Єлизавета Федотова

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Національного університету «Запорізька політехніка»

ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ДАНИХ ЯК ІНСТРУМЕНТ АНАЛІЗУ ІІІ-КОНТЕНТУ НА ПСЕВДОУКРАЇНСЬКИХ СТОРІНКАХ У ФЕЙСБУЦІ

Досліджено особливості використання візуалізації даних як інструменту аналізу ІІІ-контенту на псевдоукраїнських сторінках у фейсбуці. Описано специфіку функціонування таких сторінок у цифровому середовищі, визначено основні ознаки контенту, створеного за допомогою штучного інтелекту. Проаналізовано можливості журналістики даних у виявленні маніпулятивних практик.

Ключові слова: візуалізація даних, журналістика даних, ІІІ-контент, маніпулятивний контент, цифрові медіа, медіаграмотність.

У сучасному цифровому середовищі соціальні мережі посідають провідне місце у процесах поширення інформації, формування суспільних настроїв та споживання новинного контенту. Особливе значення має фейсбук, який залишається однією з найпопулярніших платформ комунікації та джерелом інформації для широкої аудиторії. Водночас алгоритмічна логіка соціальних мереж стимулює поширення контенту, що викликає сильну емоційну реакцію користувачів. Саме тому в цифровому просторі активно розвиваються сторінки, які використовують маніпулятивні прийоми для збільшення охоплення та залучення підписників.

Окрему увагу привертають псевдопатріотичні сторінки у фейсбуці, які використовують національну символіку, військову тематику та емоційно чутливі сюжети для залучення аудиторії. У сучасних умовах такі сторінки дедалі частіше застосовують інструменти штучного інтелекту для створення зображень, стилізованих відео та іншого візуального контенту. Це дозволяє швидко генерувати велику кількість матеріалів, що викликають емоційну реакцію користувачів і сприяють поширенню дописів у стрічці соціальної мережі.

Актуальність теми зумовлена тим, що в останні роки подібні сторінки дедалі частіше застосовують інструменти штучного інтелекту для створення контенту. Насамперед це стосується генерації зображень, стилізованих відео, емоційних сцен, символічних композицій та візуальних матеріалів, які зовні виглядають реалістично, але не мають фактичного підґрунтя. Завдяки ІІІ можна швидко створювати великі обсяги контенту без значних ресурсів, що робить такі технології особливо

зручними для сторінок, орієнтованих на масове охоплення та регулярний постинг.

Метою дослідження є визначення ролі візуалізації даних у процесі аналізу ШІ-контенту на псевдоукраїнських сторінках у фейсбуці, а також демонстрація можливостей журналістики даних у дослідженні сучасного цифрового середовища. У межах роботи створюється власний дата-журналістський вебпроект під назвою «Те, що в стрічці», який поєднує елементи аналітики, мультимедійної журналістики та інтерактивного сторителінгу.

Практична частина дослідження передбачає формування вибірки сторінок, які мають значну кількість підписників і регулярно поширюють патріотичний, військовий або емоційний контент. Для аналізу було обрано сторінки з найбільшим потенційним охопленням аудиторії, адже саме вони можуть найбільш активно впливати на інформаційний порядок денний. Після відбору сторінок здійснюється збір контенту, його класифікація за типами публікацій та подальший кількісний і якісний аналіз.

Одним із ключових етапів роботи є виявлення контенту, створеного або модифікованого за допомогою штучного інтелекту. До основних ознак таких матеріалів можна віднести неприродну деталізацію облич, надмірно емоційні сцени, нереалістичні пропорції тіл, повторювані композиції, штучне освітлення, велику кількість символічних деталей та загальну стилістичну одноманітність. Такі зображення використовуються для посилення емоційного впливу на користувача та підвищення вірусного потенціалу дописів.

Особливість цього дослідження полягає у використанні візуалізації даних як основного інструменту представлення результатів. Замість традиційного текстового опису інформація подається через інтерактивний вебсайт, де користувач може самостійно взаємодіяти з даними, переглядати структуру сторінок, аналізувати показники аудиторії та досліджувати приклади контенту. Такий підхід відповідає сучасним тенденціям дата-журналістики, де важливим є поєднання аналітичної глибини та зрозумілої форми подачі.

На першому екрані вебпроекту розміщено назву та головний заголовок, що одразу окреслює проблематику дослідження. Наступний блок містить перелік сторінок, обраних для аналізу, із візуальними ідентифікаторами. Це дозволяє користувачеві швидко зрозуміти, які саме ресурси стали об'єктом дослідження, та побачити їхню зовнішню стилістику.

Одним із центральних елементів сайту є горизонтальний графік аудиторії сторінок. Він демонструє кількість підписників та потенційний рівень охоплення кожної сторінки. Сортування за популярністю дозволяє одразу побачити лідерів за аудиторією, а кольорова диференціація

підсилює сприйняття різниці між ресурсами. Така форма подачі допомагає користувачеві зрозуміти, що навіть сторінки з низькою якістю контенту можуть мати десятки або сотні тисяч підписників.

Другим важливим компонентом є мозаїка контенту, що складається з прикладів реальних публікацій досліджуваних сторінок. Мозаїчний принцип подачі імітує стрічку соціальної мережі та дозволяє передати характер інформаційного потоку. Важливим аспектом проєкту є використання анімацій та інтерактивності. Поява графіків під час скролу, фільтрація контенту та динамічна зміна елементів дозволяють не лише покращити користувацький досвід, а й зробити процес ознайомлення з дослідженням більш залученим. У сучасній журналістиці даних інтерактивність є важливим елементом, оскільки користувач не лише читає матеріал, а й самостійно досліджує дані.

Попередні результати аналізу свідчать, що значна частина контенту на псевдоукраїнських сторінках має ознаки маніпулятивного впливу. Серед них можна виокремити використання емоційно забарвлених заголовків, перебільшення фактів, спрощення складних політичних процесів, апеляцію до страху, обурення або патріотичних почуттів. ШІ-зображення в цій структурі виступають як додатковий інструмент впливу, оскільки швидко привертають увагу та підсилюють емоційну реакцію аудиторії.

Окремо слід зазначити, що створення подібного вебпроєкту демонструє практичні можливості журналістики даних у студентських дослідженнях. За допомогою базових вебтехнологій – HTML, CSS та JavaScript – можливо реалізувати сучасний мультимедійний продукт, який поєднує дослідницьку складову та доступну візуальну форму подачі.

Таким чином, візуалізація даних є важливим інструментом дослідження ШІ-контенту на псевдоукраїнських сторінках у фейсбуці. Вона дозволяє структурувати великі масиви інформації, виявляти закономірності у подачі контенту, демонструвати масштаби охоплення сторінок та наочно показувати маніпулятивні практики. Створений вебпроєкт «Те, що в стрічці» є прикладом поєднання журналістики даних, цифрового сторітелінгу та актуального медіадослідження, спрямованого на підвищення медіаграмотності аудиторії та критичного сприйняття інформації.

Список використаних джерел

1. «Те, що в стрічці» URL: <https://data-journalism.lizafedotovaml.workers.dev/>

Науковий керівник: Островська Н.В., кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент, в.о. зав. кафедри журналістики Національного університету «Запорізька політехніка».